

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsbidrag till lasarets- och tuberkulossjukvårdens utbyggande å Gotland; given Stockholms slott den 10 april 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 april 1942.

Närvarande.

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller en av Gotlands läns landstings förvaltningsutskott den 12 december 1941 gjord framställning om *statsbidrag till lasarets- och tuberkulossjukvårdens utbyggande å Gotland* samt anför därvid:

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 226.

Inledning.

För närvarande har den slutna kroppssjukvården på Gotland följande resurser: ett odelat lasarett i Visby om 120 sängar, en tuberkulossjukstuga (B-typ) i Follingbo om 25 sängar samt ett epidemisjukhus i Visby om 64 sängar, varav 18 platser tagits i anspråk såsom en provisorisk avdelning för vård av tuberkulösa. Härtill kommer de å ön befintliga militära sjukvårdsinrättningarna. Dessa anstalter fylla icke Gotlands behov av slutna kroppssjukvård. Dels är platsantalet otillräckligt, dels saknas specialavdelningar. Gotlänningarna hava därför i stor utsträckning måst anlita fastlandets vårdmöjligheter, i fråga om tuberkulovård jubileumsfondens sanatorier jämte barnsanatoriet i Rävlanda samt i fråga om övrig specialvård framför allt sjukhus i Stockholm. Med hänsyn till olägenheterna av att bereda vård för svårt sjuka så långt från hemorten har en stark opinion påyrkat en utbyggnad av den slutna kroppssjukvården på ön.

Sedan överläggningar förts mellan representanter för de ansvariga sjukvårdsmyndigheterna på Gotland, medicinalstyrelsen samt arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse angående ett organiserat samarbete mellan militär och civil sjukvård på Gotland, framlade medicinalstyrelsen i skrivelse den 23 mars 1939 förslag till särskilda grunder för statsbidrag till lasarets- och tuberkulossjukvårdens utbyggande på Gotland. Då skiljaktiga uppfattningar rådde beträffande den föreslagna samverkan mellan civil och militär sjukvård, har medicinalstyrelsens förslag icke till någon del realiserats.

Förvaltningsutskottets framställning.

Gotlands läns landstings förvaltningsutskott har i sin förutnämnda framställning inledningsvis meddelat, att det läge, vari sjukvårdsfrågorna för Gotlands del befunne sig, föranlett landstinget att verkställa utredning om möjligheterna för en utbyggnad av den slutna kroppssjukvården på ön. Förvaltningsutskottet lämnar härefter en redogörelse för upprättade utbyggnadsplaner rörande lasarets- och tuberkulossjukvården å Gotland. Av denna redogörelse framgår att utbyggnadsplanerna beträffande *lasarettsvården* omfattade följande alternativ:

Alternativ A: Utbyggnad av lasarettets i Visby nordöstra flygel med en barnbördsavdelning om 17 vårdplatser och en barnavdelning om 14 vårdplatser, nybyggnad av tvättinrättning samt inredning av familjebostad om tre rum, hall och kök för en andre underläkare i nuvarande underläkarvillan.

Alternativ B: Alternativ A utföres och därjämte verkställles nybyggnad av bostadshus dels för sköterskor, dels för biträden, nybyggnad av bårhus samt utbyggnad av kolförrådet.

Alternativ C: Alternativ B utföres och därjämte verkställles utbyggnad dels av sydöstra flygeln med en röntgenavdelning m. m., dels av södra flygeln med en medicinsk avdelning m. m. (ökning med 45 vårdplatser), utbyggnad av kök och matsalar, utvidgning av värmecentralen, nybyggnad av portvaktshus, riv-

ning av nuvarande vaktmästarbostaden samt fullständiga planeringsarbeten inom lasarettsområdet.

Kostnaderna för de olika byggnadsföretagen hava — utgifter för anskaffande av inventarier och utrustning ej inbegripna — beräknats uppgå till för alternativ A 557,200 kronor, därav för nordöstra flygeln 361,000 kronor, för alternativ B — utöver kostnaderna för alternativ A — 705,000 kronor och för alternativ C — utöver kostnaderna för alternativ B — 893,950 kronor.

Vad angår *tuberkulossjukvården* omfattade byggnadsplanerna enligt förvaltningsutskottets redogörelse dels om- och tillbyggnad av den nuvarande tuberkulossjukstugan i Follingbo till sanatorium om 64 vårdplatser, dels nybyggnad av ett bostadshus för underläkare, vaktmästare och den kvinnliga personalen, dels ock omändringsarbeten för vatten, värme och elektricitet m. m. Kostnaderna härför hava, utgifter för anskaffande av inventarier och utrustning ej inbegripna, beräknats uppgå till för själva sjukhusbyggnaden 590,800 kronor och för bostadshuset 145,400 kronor.

Det påpekas i förvaltningsutskottets framställning, att länet så till vida intoge en särställning bland landets sjukvårdsområden, att det hade ett för litet befolkningsunderlag för att på egen hand kunna uppbygga och vidmakthålla en civil sjukvårdsorganisation, som motsvarade utvecklingens krav. Landstingsskatten uppginge för närvarande till 4 kronor per skattekrona och, med hänsyn till de ökade utgifter å hälso- och sjukvårdens område — särskilt för folktandvård och distriktsvård — som landstinget inom den närmaste tiden torde få vidkännas, måste en ytterligare höjning av nämnda skatt komma att bli nödvändig, även om kostnaderna för lasarett- och tuberkulossjukvårdens utbyggande icke toges med i beräkningen. På grund av länets synnerligen svaga skatteunderlag — år 1941 353,241 skattekronor — skulle en även för ett annat län mera betydelselös utgift förorsaka en stegring i landstingsskatten, som skulle bli mycket betungande för länets invånare. För att landstinget skulle kunna genomföra en tillfredsställande utbyggnad av den slutna kroppssjukvården på ön, vore det enligt förvaltningsutskottets bestämda mening nödvändigt, att landstinget komme i åtnjutande av statsbidrag därför i betydligt större utsträckning än vad gällande författningar medgäve. Därest landstinget utan statsbidrag skulle utföra de avsedda byggnadsföretagen, skulle, med ett 20-årigt amorteringslån samt med ett beräknat skatteunderlag av 353,241 skattekronor, landstingsskatten behöva höjas vid en ombyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo och en omändring av lasarettet enligt alternativ A med 31 öre samt vid en ombyggnad av tuberkulossjukstugan jämte en fullständig utbyggnad av lasarettet med 70 öre. Därtill komme de väsentligt ökade kostnaderna för de utbyggda sjukvårdsinrättningarnas framtida drift.

Därest det icke — såsom givetvis vore att föredraga — läte sig göra att i ett sammanhang utföra de planerade byggnadsföretagen, hade förvaltningsutskottet för avsikt att föreslå landstinget att såsom en första etapp utbygga lasarettet i enlighet med alternativ A samt utföra förut angivna byggnadsarbeten å tuberkulossjukstugan. Det vore emellertid endast en tidsfråga

när lasarettet måste utbyggas så, att erforderliga specialavdelningar erhöles. Förvaltningsutskottet hemställde, att landstinget måtte beviljas statsunderstöd i sådan omfattning, att landstinget finge möjlighet att vidtaga den planerade utbyggnaden av sjukvården i länet.

Yttranden.

Över förvaltningsutskottets framställning har *medicinalstyrelsen*, efter remiss, den 19 februari 1942 avgivit yttrande. Styrelsen anmärker att — även om det för sjukvårdsbehovets tillgodoseende varit önskvärt, att de planerade byggnadsföretagen kunnat komma till utförande i ett sammanhang — man under nuvarande förhållanden torde få räkna med att utbyggnaden skedde etappvis. Mot en uppdelning av byggnadsföretagen på de etapper, som avsåges i förvaltningsutskottets framställning, syntes enligt styrelsen intet väsentligt vara att erinra. Styrelsen ansåge sig därför kunna tillstyrka, att tills vidare allenast de under alternativ A angivna byggnadsarbetena vid lasarettet i Visby samt om- och tillbyggnaden av tuberkulossjukstugan i Follingbo komme till utförande.

Styrelsen ingår härafter på frågan om grunderna för statsbidrag till den planerade utbyggnaden.

Såvitt angår den ifrågasatta barnbördsavdelningen meddelar styrelsen, att såsom led i den plan för tillgodoseende av förlossningsvården inom landstingsområdet, som styrelsen godkänt den 17 november 1938, inginge en barnbördsavdelning vid lasarettet i Visby om 15 vårdplatser. Antalet förlossningar per år inom Gotlands län vore emellertid så stort, att styrelsen ansåge en ökning av det i nämnda plan ingående vårdplatsantalet till 17 vara motiverad. Styrelsen omnämner, att den efter hörande av byggnadsstyrelsen den 14 augusti 1941 för sin del godkänt ett av arkitekten E. B. Isberg upprättat förslag till utförande av om- och tillbyggnadsarbeten vid lasarettet i Visby samt föreslår, att statsbidraget till barnbördsavdelningen — med tillämpning av 3 § kungörelsen den 21 juli 1937 (nr 742) angående statsbidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter — av Kungl. Maj:t fastställas skola utgå med hälften av byggnadskostnaderna, däri ej inräknade utgifter för anskaffande av tomt och inventarier, dock högst 42,500 kronor.

Vad vidare beträffar barnavdelningen vore denna enligt det av arkitekten Isberg upprättade, av styrelsen godkända förslaget avsedd att förläggas till en delvis påbyggd och delvis tillbyggd våning två trappor upp i lasarettets nordöstra flygel. Enligt styrelsens bedömande uppginge det högsta antal vårdplatser, som denna avdelning enligt förslaget kunde med normal beläggning inrymma, till 14. Vid 1941 års ingång hade Gotlands län en folkmängd av 58,444 personer. Enligt 2 § 4 mom. kungörelsen den 20 juli 1939 (nr 537) angående statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid eller i anslutning till lasarett finge statsbidrag sammanlagt utgå för högst två vårdplatser på varje tal av 10,000 av sjukvårdsområdes invånare. Bidrag kunde därför beviljas för högst 10 platser. Styrelsen ansåge emellertid, att länets avskilda läge och det proportionsvis stora antalet barn inom länet

under 15 år väl motiverade, att landstinget genom särskilt medgivande beviljades statsbidrag till anordnandet av samtliga 14 vårdplatser. Vid bifall härtill borde samtidigt bemyndigande lämnas styrelsen att bevilja driftbidrag till samtliga 14 vårdplatser utan hinder av motsvarande föreskrift rörande maximering av statsbidraget i kungörelsen den 20 juli 1939 (nr 538) angående statsbidrag till driften av barnavdelningar vid eller i anslutning till lasarett m. m. Det jämlikt kungörelsen 537/1939 utgående statsbidraget beräknas av styrelsen till 42,000 kronor.

Vidkommande slutligen tuberkulossvården omnämner medicinalstyrelsen till en början, att till den nuvarande tuberkulossjukstugan i Follingbo, vilken inrymde 25 vårdplatser och som varit i bruk under 31 år, statsbidrag utgått med 25,000 kronor. Vidare meddelar styrelsen, att ett av arkitekten Isberg upprättat förslag till om- och tillbyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo samt till uppförande av personalbostäder därstädes med viss ändring godkänts av styrelsen den 27 juni 1941.

Det hade enligt medicinalstyrelsen varit önskvärt, om en uppdelning av vårdplatserna mellan tuberkulossjukstugan i Follingbo och lasarettet i Visby kunnat komma till stånd. Avståndet mellan dessa orter vore dock icke längre än omkring sju kilometer, och styrelsen anser därför den samverkan med specialkunskap på olika områden, som enligt nutida uppfattning erfordrades för en god tuberkulossvård, vid genomförande av förslaget icke bliva helt omöjliggjord. Vid sådant förhållande ville styrelsen icke motsätta sig, att den föreslagna utbyggnaden av tuberkulossjukstugan i Follingbo till ett sanatorium om 64 vårdplatser komme till stånd. Med hänsyn till den höga tuberkulosefrekvensen och det i förhållande till den erforderliga sjukvårdsorganisationen låga befolkningsunderlaget i Gotlands län ävensom till storleken av landstingsskatten och det svaga skatteunderlaget ville styrelsen tillstyrka, att statsbidrag beviljades landstinget med 5,000 kronor för envar av de nya 39 sanatorieplatserna i Follingbo. Statsbidrag med samma belopp hade tidigare utgått för vårdplatser vid Norrbottens och Jämtlands läns centralsanatorier.

Om den nuvarande tuberkulossjukstugan i Follingbo yttrar styrelsen:

Styrelsen kan vitsorda, att nämnda tuberkulossjukstuga och framför allt dess bilokaler befinna sig i synnerligen bristfälligt skick samt att sjukstugan är i behov av en genomgripande ombyggnad. Vare sig det gäller tuberkulossjukvårdsanstalter eller övriga sjukvårdsanstalter kan statsbidrag för närvarande författningsenligt icke utgå till dylik ombyggnad. I förevarande fall synes styrelsen dock sådana särskilda förhållanden föreligga, att ett dylikt bidrag kan anses motiverat. Styrelsen vill därvid icke minst rikta uppmärksamheten på, att Gotlands län för närvarande icke äger tillgång till något sanatorium på ön. Beträffande storleken av nyssnämnda statsbidrag torde enligt styrelsens uppfattning företrädesvis kunna ifrågakomma följande två alternativa förslag.

Förslag 1. Enligt detsamma borde för envar av de därstädes redan befintliga 25 vårdplatserna bidrag beviljas med 5,000 kronor för vårdplats eller sålunda för samtliga nyssnämnda platser 125,000 kronor. Från detta belopp skulle dock avräknas det bidrag å 25,000 kronor, som landstinget erhållit för anordnande av 25 vårdplatser därstädes, minskat med ett belopp motsvarande

en procent därå för varje helt år, varunder den nu i drift varande, av sten uppförda tuberkulossjukstugan efter verkställd avsyning varit i bruk för sitt ändamål. Antalet år, varunder sjukstugan varit i bruk, uppgår för närvarande till 31. Enligt denna beräkningsgrund skulle statsbidraget för nyssnämnda ombyggnad kunna komma att uppgå till ett belopp av $\left[5,000 - (1,000 - \frac{1,000 \cdot 1 \cdot 31}{100}) \right]$

4,310 kronor för vårdplats eller sålunda för samtliga ifrågavarande 25 vårdplatser 107,750 kronor.

Förslag 2. Styrelsen vill först erinra om att, då till hem för kroniskt sjuka, förlossningsanstalt eller medicinsk barnavdelning toges i anspråk i vederbörandes ägo befintlig, för annat ändamål uppförd byggnad, statsbidrag kan beviljas med hälften av det belopp, som utgår vid nybyggnad, dock i regel högst hälften av kostnaderna för de om- eller tillbyggnadsarbeten, vilka erfordras för byggnadens användande till det nya ändamålet. Då förhållandena i förevarande fall kunna sägas vara i viss mån analoga, borde för ombyggnad av den nuvarande tuberkulossjukstugan i Follingbo statsbidrag beviljas med hälften av det belopp, som av styrelsen tillstyrks för nybyggnaden därstädes eller sålunda 2,500 kronor för envar av de redan befintliga 25 vårdplatserna eller tillhoppa 62,500 kronor. Med hänsyn till den relativt ringa del, som detta bidrag skulle utgöra av de beräknade byggnadskostnaderna, torde i förevarande fall något avdrag för det tidigare beviljade statsbidraget icke böra ske.

Statsbidraget till om- och tillbyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo kunde enligt styrelsen beräknas uppgå till enligt förslag 1 omkring $[(39 \times 5,000) + 107,750]$ 302,750 och enligt förslag 2 högst $[(39 \times 5,000) + 62,500]$ 257,500 kronor. Med hänsyn till den stora betydelse det ur beredskapssynpunkt ägde att hava tillgång till en stor och väl utrustad sjukvårdsanstalt i Follingbo ansåge sig styrelsen böra förordna, att statsbidraget bestämdes enligt förslag 1. Vilketdera av förslagen som än komme att godtagas borde dock den föreskriften utfärdas, att det sammanlagda statsbidraget ej finge överstiga de verkliga kostnaderna för byggnadsarbetets utförande.

Sedan medicinalstyrelsens utlåtande inkommit, hava yttranden i ärendet inforrats från statskontoret och arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse.

Statskontoret hade icke något att erinra mot medicinalstyrelsens förslag, såvitt anginge barnbördsavdelningen och barnavdelningen. Beträffande förslaget om statsbidrag med 5,000 kronor för envar av de 39 nya vårdplatserna vid tuberkulossjukstugan i Follingbo ansåge statskontoret, med hänsyn till landstingets utdebiteringsbehov och skatteunderlagets ringa storlek ävensom tuberkulosdödlighetens omfattning i länet, att en förhöjning av det reguljära nybyggnadsbidraget vore motiverad. Det ville dock synas statskontoret som om det av medicinalstyrelsen förordade bidraget vore väl högt. Beträffande statsbidraget till sjukstugans ombyggande kunde statskontoret i betraktande av konsekvenserna icke tillstyrka, att detta bidrag bestämdes till högre belopp per plats än hälften av det bidrag, som kunde komma att beviljas för envar av de nya platserna.

Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse yttrar, att det ur krigssjukvårdssynpunkt icke föreläge behov av att den militära och civila sjukvården på Gotland sammanknötes mera än vad som redan skett i och med att lasarettet i Visby

vid krig eller krigsfara avsåges att utvidgas och upprättas som beredskaps-sjukhus. Såväl under fredsförhållanden som vid krigstillfälle vore det från försvarssjukvårdens synpunkt av största betydelse att Visby lasarett vore väl rustat att fylla sin uppgift. Sjukvårdsstyrelsen tillstyrkte därför, att landstingets förslag till om- och tillbyggnad av lasarettet komme till utförande. Då genomförandet av detta förslag syntes vara beroende av att landstinget erhöle erforderligt statsbidrag därför, tillstyrkte sjukvårdsstyrelsen landstingets framställning därutinnan.

Såsom av det anförda framgår äro sjukvårdsförhållandena på Gotland för närvarande icke tillfredsställande. Dels är platsantalet otillräckligt, dels saknas helt specialavdelningar. Öns befolkning har därför icke i samma utsträckning som landets övriga invånare kunnat draga nytta av den medicinska vetenskapens utveckling och rön under senare år.

*Departements-
chefen.*

Orsaken till nu nämnda förhållande är framför allt att söka i länets isole-
rade läge och svaga ekonomiska bärkraft. För att länet skall mäktat med att
uppbygga en sjukvårdsorganisation, som motsvarar utvecklingens krav, torde
det därför vara nödvändigt, att statens insats i viss utsträckning utmätas efter
gynnsammare principer än statsbidragsförfattningarna förutsätta. Frågan om
ett utökat statsbidrag torde böra underställas riksdagens prövning.

Av förvaltningsutskottet har uppgjorts en plan för utbyggnad av länets
lasarets- och tuberkulossjukvård för en sammanlagd kostnad av 2,892,350 kro-
nor, vari icke ingå kostnader för inventarier och utrustning. Det är emellertid
avsett, att utbyggnaden skall försiggå etappvis. I enlighet härmed skulle i
första etappen — om vilken i detta sammanhang är fråga — dels inrättas en
barnbörds- och en barnavdelning vid lasarettet i Visby samt uppföras vissa
nybyggnader vid lasarettet för bostads- och ekonomiändamål, dels ock den pla-
nerade utbyggnaden av tuberkulossjukvården helt komma till utförande. Bygg-
nadskostnaderna för detta alternativ beräknas till 1,293,400 kronor.

Beträffande barnbördsavdelningen har jag senare för avsikt att före-
slå ett enligt gällande författning utgående statsbidrag av högst ($17 \times 2,500$)
42,500 kronor.

I fråga om barnavdelningen är det av medicinalstyrelsen föreslagna
statsbidraget per vårdplats beräknat i enlighet med kungörelsen den 20 juli
1939 (nr 537) angående statsbidrag till uppförande eller inrättande av barn-
avdelningar vid eller i anslutning till lasarett. Enligt nämnda kungörelse må
emellertid det sammanlagda statsbidraget utgå för högst två vårdplatser på
varje tal av 10,000 av sjukvårdsområdets invånare. Då den planerade barn-
avdelningen är avsedd att inrymma 14 vårdplatser men invånarantalet i sjuk-
vårdsområdet vid 1941 års ingång uppgick till allenast 58,444 och sålunda
endast motiverar bidrag till 10 platser, erfordras riksdagens medgivande för be-
viljande av statsbidrag till överskjutande fyra vårdplatser. På de av medicinal-
styrelsen anförda grunderna finner jag skäligt, att den i statsbidragskungörelsen
angivna begränsningen icke iakttages i förevarande fall och föreslår därför in-
hämtande av riksdagens medgivande härtill. Likartat medgivande bör inhämtas

såvitt angår driftbidraget till avdelningen. Byggnadsbidraget skulle härigenom komma att uppgå till ($14 \times 3,000$) 42,000 kronor.

I fråga om tuberkulossjukvården innebär förslaget, att tuberkulossjukstugan i Follingbo, som för närvarande inrymmer 25 vårdplatser, om- och tillbygges till ett sanatorium om 64 vårdplatser. Kostnaderna för själva sjukhusbyggnaden, utgifter för anskaffande av inventarier och utrustning ej inbegripna, beräknas till 590,800 kronor. Planerad nybyggnad av bostadshus för underläkare, vaktmästare och kvinnlig personal beräknas därjämte till 145,400 kronor.

Enligt gällande statsbidragskungörelse, vilken ej är tillämplig å ombyggnadsarbeten, utgår statsbidrag med högst hälften av den verkliga byggnadskostnaden, dock högst 2,000 kronor per vårdplats. Medicinalstyrelsen har nu föreslagit, att bidrag skall beviljas med 5,000 kronor för envar av de 39 nya sanatorieplatserna eller tillhopa 195,000 kronor. Såsom motiv härför har hänvisats till den höga tuberkulosfrekvensen, det ringa befolkningsunderlaget, storleken av landstingsskatten och det svaga skatteunderlaget. Styrelsen har därjämte erinrat om att statsbidrag med nämnda belopp utgått för vårdplatser vid Norrbottens och Jämtlands läns central-sanatorier. Med hänsyn till de av medicinalstyrelsen åberopade omständigheterna anser jag mig böra tillstyrka medicinalstyrelsens förslag i denna del.

Enligt de föreliggande byggnadsplanerna skulle den nuvarande tuberkulossjukstugan i Follingbo bli föremål för en genomgripande ombyggnad, varav den, enligt vad medicinalstyrelsen vitsordar, är i stort behov. Till denna ombyggnad kan statsbidrag författningsenligt icke utgå. Enligt medicinalstyrelsen göra emellertid de föreliggande särskilda förhållandena ett dylikt bidrag i detta fall motiverat. Beträffande grunderna för statsbidrags utgående framlägger medicinalstyrelsen två olika alternativ. Enligt det ena skulle jämväl i detta fall bidraget bestämmas till 5,000 kronor per vårdplats. Därifrån skulle dock frånräknas ett belopp, motsvarande det förut till sjukstugan beviljade statsbidraget, efter vissa grunder reducerat med hänsyn till värdeminskning å byggnaden. Statsbidraget skulle enligt detta alternativ uppgå till 4,310 kronor för vårdplats eller för 25 vårdplatser 107,750 kronor. Enligt det andra alternativet skulle statsbidraget utgå med hälften av statsbidraget för de nya vårdplatserna eller 2,500 kronor för vårdplats. Statsbidraget för 25 vårdplatser skulle enligt denna beräkningsgrund utgöra 62,500 kronor. För sin del förordar medicinalstyrelsen förstnämnda alternativ.

Jämväl enligt min mening är det skäligt, att statsbidrag utgår även till ombyggnaden. Beträffande storleken av statsbidraget förordar jag det av medicinalstyrelsen i första hand framförda alternativet och tillstyrker alltså, att i statsbidrag till ombyggnad av de 25 nuvarande vårdplatserna vid Follingbo tuberkulossjukstuga beviljas ett belopp av 107,750 kronor.

Sammanlagda statsbidraget för om- och tillbyggnad av ifrågavarande tuberkulossjukstuga skulle i enlighet med det anförda uppgå till ($195,000 + 107,750$) 302,750 kronor. Statens bidrag till sjukhusbygget i Visby skulle uppgå till 84,500 kronor.

De medel, som av riksdagen anvisats dels till bidrag till uppförande eller inrättande av förlossningsanstalter, dels ock till bidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid lasarett m. m. torde förslå till beviljande av statsbidrag åt förutnämnda barnbörds- och barnavdelningar.

Å anslaget till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter finnas däremot medel icke tillgängliga för täckande av de utgifter, som uppkomma vid bifall till i det föregående framlagda förslag om statsbidrag till om- och tillbyggnadsarbeten vid tuberkulossjukstugan i Follingbo. För detta ändamål torde därför under rubriken Bidrag till om- och tillbyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo böra anvisas ett reservationsanslag av 302,750 kronor.

Enligt gällande grunder för statsbidrag till anordnande av skyddsrum m. m. vid beredskapssjukhus må kostnaderna för anordnande av skyddsrum och mörklägningsanordningar i byggnader, som i fredstid av landsting drivas som sjukhus, och som enligt vederbörligen godkända planer äro avsedda att tagas i anspråk såsom beredskapssjukhus, intill en tredjedel bestridas av statsmedel. Sålunda beviljat statsbidrag utanordnas från det å tilläggsstat II för budgetåret 1939/40 anvisade, till medicinalstyrelsens förfogande ställda reservationsanslaget till utrustning m. m. av beredskapssjukhus. Jag föreslår, att, därest de sjukhusbyggnader, vilka ingå i den nu aktuella utbyggnaden av Gotlands läns lasarett- och tuberkulossjukvård, komma att upptagas i planen för beredskapssjukhus, kostnaderna för anordnande av skyddsrum och mörklägningsanordningar må helt bestridas av statsmedel.

Under åberopande av vad i det föregående anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. medgiva, att, därest Gotlands läns landsting beviljas statsbidrag enligt kungörelsen den 20 juli 1939 (nr 537) angående statsbidrag till uppförande eller inrättande av barnavdelningar vid eller i anslutning till lasarett och kungörelsen samma dag (nr 538) angående statsbidrag till driften av barnavdelningar vid eller i anslutning till lasarett m. m., bidraget må, oberoende av invånarantalet inom landstingsområdet, beräknas för 14 vårdplatser;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må enligt ovan angivna grunder bevilja Gotlands läns landsting bidrag till om- och tillbyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo till sanatorium om 64 vårdplatser med 302,750 kronor;

III. föreskriva, att beträffande det under II. avsedda bidraget skola i tillämpliga delar gälla de för byggnadsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter i allmänhet stadgade grunder ävensom de närmare villkor i övrigt, som kunna av Kungl. Maj:t bestämmas;

IV. medgiva, att, därest Gotlands läns landsting enligt gällande grunder för statsbidrag till anordnande av skyddsrum m. m. vid beredskapssjukhus blir berättigat till bidrag för barn- eller barnbördsavdelningen vid lasarettet i Visby eller sanatoriet i Follingbo, kostnaderna för anordnande av skyddsrum och mörklägningsanordningar må helt bestridas av statsmedel;

V. till *Bidrag till om- och tillbyggnad av tuberkulossjukstugan i Follingbo* för budgetåret 1942/43 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 302,750.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.